

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

-

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

Ehdotetussa lain 1 luvussa ei ole huomautettavaa. Lakiehdotuksen 4 §:ään otetut määritelmät selkeyttävät todennäköisesti säädöskokonaisuuteen liittyviä keskeisiä käsitteitä ja asiasisältö on niiltä osin kannatettava.

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

-

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Ehdotusta valitusten yhdistämisestä pidetään kannatettavana. Viljelijätukipäätöksiä koskevissa valituksissa saattaa olla valitusperusteena viljelijän tilalle suoritetun paikan päällä tehdyn valvonnan tulos, joka vaikuttaa useaan eri tukeen. Jokaisesta tuesta annetaan kuitenkin erillinen päätös. Olisi perusteltua käsitellä tällaiset valitukset yhdessä, jotta lopputulos olisi yhdenmukainen kaikkien

tukien näkökulmasta. Valitusten yhdistäminen saattaisi myös jouduttaa niiden käsittelyyn kokonaisuudessaan kuluvaan aikaan ja olla näin prosessieconomian sekä asianosaisten kannalta toivottavaa.

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

-

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

-

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Vastustan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Uuden selvityksen vastaanottaminen ja kuulemismenettely voivat varmasti toisinaan viivästyttää tarpeettomasti asian käsittelyä. Selvityksen esittämisen rajoittaminen saattaa kuitenkin vaarantaa valittajan oikeusturvaa, jos tämä ei ole voinut määräajassa vedota seikkoihin, jotka ovat ilmenneet vasta asetetun määräajan jälkeen ja joilla olisi merkitystä asian ratkaisun kannalta.

Perusteluteksteissä mainitaan toisaalta, että on tuomioistuimen harkinnassa, otetaanko määräajan jälkeen saapunut selvitys huomioon. Tämä mahdollisuus on omiaan vesittämään määräajan merkitystä ja toisaalta harkinnan mahdollisuus saattaa johtaa siihen, että valittajan mielestä relevanttia selvitystä ei enää oteta huomioon tai toisaalta syntyy epäyhtenäinen, mahdollisesti tuomioistuimesta tai ratkaisuntekijöistä riippuvainen menettely myöhässä esitettyjen selvitysten huomioimisesta. Tämä ei takaa tasapuolista ja yhdenvertaista kohtelua tuomioistuimessa. Perusteluista ei ilmene, että selvityksen huomioimatta jättämiseen voisi erikseen hakea muutosta.

Jos tuomioistuimen päätökseen ei myönnetä valituslupaa eikä selvityksen huomioimatta jättämiseen voi hakea muutosta, kyseisen selvityksen arvo ja merkitys asian ratkaisun kannalta jää tosiasiasa vain sen harkinnan varaan, otetaanko selvitystä enää huomioon, eikä selvityksen merkityksen arviointia voi erikseen riitauttaa.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvityskeinoista. Uusia selvityskeinoja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Tarkastus (15 §)

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

-

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

-

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

-

Mahdolliset lisäkommentit

-

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Koska valitusluvan vaatimus näyttää käytännössä muodostuneen pääsäännöksi, olisi selkeämpää säätää siitä yleislaissa, ja säätää erityislaissa erikseen niistä tilanteista, joissa valitusluvan saaminen ei ole valituksen tekemisen edellytys.

Maaseutuviraston näkökulmasta tämän pääsäännön muuttaminen edellyttää maa- ja metsätalousministeriöltä maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 54 §:n 4 momentin (192/2013, muut.76/2014) muuttamisen valmistelua. Sinänsä nykyinen menettely, jonka mukaan tuen takaisin-perintää koskevan päätöksen käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei tarvita valituslupaa, toisin kuin muissa kyseisen lain alaisissa asioissa, on säilytettävä.

Lisäksi Maaseutuvirasto katsoo, että valituslupaa koskevan pääsäännön muuttaminen edellyttää myös markkinajärjestelylain (999/2012) 90 §:n muuttamisen valmistelua ja nykyinen menettely, jonka mukaan hallinnollisen pakon käyttöä, tuen takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä

tai valvontaa koskevan päätöksen käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei vaadita valituslupaa toisin kuin muissa asioissa, on säilytettävä.

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Maaseutuvirasto toimii EU:n maksajavirastona ja hallinnoi kansallisia ja EU-tukia. Maaseutuvirasto kannattaa päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeutta 3 §:ssä ehdotetulla tavalla. Suomessa maataloustukien valvontaa ohjaa ja hallinnoi Maaseutuvirasto. Käytännössä tukien myöntämiseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä on delegoitu muille viranomaisille, ja hallintopäätökset tehdään kuntien yhteistoiminta-alueilla ja ELY-keskuksissa. Tukien myöntämisessä ja maksamisessa on noudatettava EU-lainsäädäntöä. Viljelijätukia saavia viljelijöitä on yli 50 000, ja on tärkeää soveltaa sekä kansallista että EU-lainsäädäntöä johdonmukaisesti ja yhdenvertaisesti kaikkien tuensaajien suhteen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus käsittelee viljelijätukiin liittyvien päätösten valitukset. Olisi kannatettavaa, että hallintopäätöksen tehneen viranomaisen lisäksi oikaisupäätöksen tehnyt ELY-keskus voisi valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Joissain tilanteissa hallinto-oikeuden ratkaisu saattaa johtaa EU-oikeuden vastaiseen menettelyyn ja olisi hyvä saada myös korkeimman hallinto-oikeuden kannanotto asiaan. Käsiteltävällä asialla voi olla merkitystä muidenkin viljelijätukia saavien kannalta, ja yhdenmukaisten menettelyjen vuoksi oikeuskäytännön saaminen asiasta olisi ensiarvoisen tärkeää. Oikeuskäytännön muodostuminen ohjaisi osaltaan toimeenpanoa ja hallintomenettelyä viljelijätukiasioissa.

Lisäksi EU-säädökset ovat jäsenvaltiota sitovia, ja jäsenvaltiolla on velvollisuus valvoa EU-oikeuden toteutumista prosesseissa. Tällainen prosessivaatimus on ainakin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 58 artiklan (1) d ja e kohdassa. Siksi esitetään harkittavaksi, että EU:n taloudellisten etujen suojaamiseen ja jäsenvaltion velvoitteisiin liittyvissä asioissa myös asianomaisella ministeriöllä ja keskusvirastolla olisi valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä.

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

-

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Kurkinen Helena
Maaseutuvirasto